

Explică că, la expirarea termenului 04.04.2011, a cerut pârâtului restituirea sumei, însă ultimul a refuzat, invocând prin faptul că dânsul, la rândul lui, i-a împrumutat acești bani lui Luca Ciuciuleanu, cu o dobândă de 10 % și așteaptă să-i fie restituiți la data de 30.11.2011.

Susține că, nici la data de 30.11.2011, pârâtul nu și-a onorat obligațiunile asumate, conform contractului de împrumut și nu i-a restituit suma împrumutată.

Menționează că, la 29.11.2012 pârâtul a scris benevol o recipisă prin care a confirmat faptul că a primit de la Timofei Teodor suma de 4 850 dolari SUA se obligă să îi restituie.

Invocă că, la data de 01.02.2013, în adresa pârâtului a fost expediată o somație, prin care i s-a solicitat restituirea sumei împrumutate, însă pârâtul nu a reacționat în nici un fel, fapt ce l-a determinat să se adreseze în judecată cu cererea respectivă.

Prin hotărârea Judecătoriei Râșcani din 05 august 2014, acțiunea a fost admisă, fiind dispusă încasarea de la Dobrovolschi Stanislav în beneficiul lui Timofei Teodor a datoriei în mărime de 4 850 dolari SUA, a dobânzii de întârziere în mărime de 36 798,43 lei suma de 7 471 lei cu titlul de cheltuieli de judecată.

Ca temei de admitere a acțiunii instanța de fond a invocat că, Dobrovolschi Stanislav a scris benevol recipisa prin care se confirmă faptul că a primit suma de 4 850 dolari SUA de la Timofei Teodor pe care s-a obligat să o restituie, fapt ce a fost ignorat până în prezent.

La 03 septembrie 2014 Dobrovolschi Stanislav a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Râșcani din 05 august 2014, completat la 17 decembrie 2014 (f.d. 72, 83- 84).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 08 octombrie 2015 a admis apelul declarat de avocatul Dobrovolschi Stanislav a casat hotărârea Judecătoriei Râșcani din 05 august 2014 și a emis o nouă hotărâre prin care:

A respins cererea de chemare în judecată depusă de Timofei Teodor, ca nefondată.

A încasat de la Timofei Teodor în beneficiul lui Dobrovolschi Stanislav cheltuieli de judecată în sumă de 2409 lei – taxa de stat achitată la depunerea cererii de apel.

Ca temei de respingere a cererii, instanța de apel a invocat că, instanța de fond la emiterea hotărârii nu a ținut cont de faptul că în recipisa anexată la materialele cauzei este stipulată o condiție, și anume, faptul că, Dobrovolschi Stanislav se obligă să întoarcă datoria când o să primească banii împrumutați de la Luca Ciuciuleanu.

La 21 martie 2016, avocatul Ion Arhiliuc, în baza mandatului din 14 martie 2016 (f.d.141) a declarat recurs în interesele lui Timofei Teodor împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2015 solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond prin care acțiunea a fost admisă (f.d. 144-152).

În motivarea cererii de recurs a indicat că, decizia instanței de apel nu corespunde cerințelor prevăzute de art. 239 și 373 CPC, deoarece au fost încălcate esențial și aplicate eronat normele de drept material.

Indică că, instanța de apel incorect a determinat norma juridică aplicabilă, a tras o concluzie greșită cu privire la onorarea obligațiunii contractuale, fapt ce a dus la emiterea unei decizii incorecte.

Consideră, concluziile instanței de apel referitor la respingerea acțiunii, sunt eronate, deoarece la materialele cauzei sunt anexate probe ce confirmă circumstanțele încheierii contractului de împrumut.

Mai menționează că, instanța de apel, contrar prevederilor art. 117 Cod de procedură civilă, nu a apreciat probele prezentate privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea lor, iar toate probele în ansamblu referitor la legătura lor reciprocă și suficientă pentru soluționarea pricinii.

În conformitate cu art. 130 Cod de procedură civilă, instanțele urmau să aprecieze probele în ansamblu și interconexiunea lor, ceea ce în opinia sa, nu a fost efectuat. Relevă că, circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii nu au fost constatate și elucidate pe deplin, iar concluziile instanței de apel sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii și cu probele prezentate și analizate în cadrul cercetării judecătorești.

Ca urmare, consideră că instanța de apel a aplicat irațional legislația în vigoare, fapt ce a dus la emiterea unei decizii neobiective.

La 17 august 2016, în adresa lui Dobrovolschi Stanislav a fost expediată copia recursului f.d. 158 cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței împotriva recursului sus menționat.

La 19 octombrie 2016, Dobrovolschi Stanislav nu și-a valorificat dreptul procedural de a depune referință în termen la recursul declarat de avocatul Ion Arhiliuc în interesele lui Timofei Teodor.

Conform art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din actele pricinii rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat părților decizia instanței de apel redactată la 22.01.2016 (f.d.116), însă careva probe ce ar confirma

recepționarea acesteia, la materialele cauzei lipsesc, motiv din care instanța de recurs consideră că recursul declarat de avocatul Ion Arhiliuc în interesele lui Timofei Teodor la data de 21 martie 2016, este depus în termenul prevăzut de lege.

Conform art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 28 septembrie 2016 recursul declarat de avocatul Ion Arhiliuc în interesele lui Timofei Teodor a fost considerat admisibil și transmis în Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, pentru a fi examinat în fond.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, casată integral decizia instanței de apel și modificată hotărârea primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Conform art. 869 alin. (1) și (2) din Codul civil, în baza contractului de împrumut, părțile pot prevedea și plata unei dobânzi, care trebuie să se afle într-o relație rezonabilă cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei. Înțelegerea asupra dobânzii prin care se încalcă dispoziția alin. (1) este nulă.

Conform art. 872 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul, împrumutătorul poate cere pentru întreaga sumă datorată o dobândă în mărimea prevăzută la art. 619 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Potrivit art. 619 alin. (1) din Codul civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Iar alin. (2) al art. 619 din Codul civil, prevede că, în cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Conform art. 585 din Codul civil, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Decizia recurată a fost adoptată cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural și este bazată pe aprecierea incorectă și incompletă a tuturor probelor și

circumstanțelor cauzei, motiv pentru care de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit este considerată neîntemeiată.

Din suportul prezent la actele pricinii, rezultă că la 29 septembrie 2010, Timofei Teodor a dat cu împrumut lui Dobrovolschi Stanislav suma de 4 850 dolari SUA cu termenul de rambursare – 04 aprilie 2011, convenind cu pârâtul ca să-i achite dobânda contractuală în mărime de 3,5 % lunar, întocmind în acest sens o recipisă.

Ulterior, termenul de rambursare a împrumutului a fost prelungit până la 30 noiembrie 2011, cu o dobândă în aceeași mărime – 3,5 % lunar.

Din considerentul că Dobrovolschi Stanislav nu și-a onorat obligațiile asumate, la 13 martie 2013 Timofei Teodor s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Dobrovolschi Stanislav, solicitând încasarea datoriei în sumă de 4 850 dolari SUA, dobânzii contractuale în sumă de 1 860 dolari SUA, calculată pentru perioada 29 septembrie 2010 - 13 martie 2013, și a cheltuielilor de judecată compuse din taxă de stat în sumă de 2470,75 și cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 5000 lei.

Se reține că instanța de fond a constatat că Dobrovolschi Stanislav nu a restituit datoria lui Timofei Teodor, în baza recipisei întocmite la 29 noiembrie 2012, încasând de la Dobrovolschi Stanislav în folosul lui Timofei Teodor dobânda de întârziere în mărime de 36798, 43 lei, iar instanța de apel a conchis că în recipisa sus menționată este stipulată o condiție de restituire a împrumutului, și anume, Dobrovolschi Stanislav se obligă să restituie lui Timofei Teodor împrumutul de 4850 dolari SUA, când va primi de la Luca Ciuciulean suma de 20445 Euro, împrumutată ultimului în baza recipisei din 07.04.2012 (f.d.9). Temeiul dat a stat la baza deciziei emise de instanța de apel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că atât instanța de fond, cât și cea de apel au ajuns la concluzii eronate, ce contravin probelor administrate în cadrul examinării pricinii.

Astfel, în cererea de chemare în judecată, Timofei Teodor a menționat că Dobrovolschi Stanislav nu a achitat dobânda, împrumutul nefiind rambursat deloc, anexând la cerere calculul datoriei, unde a indicat că dobânda calculată pentru perioada 29 septembrie 2010 – 13 martie 2013 nu a fost achitată.

Ulterior, la 16 aprilie 2014, Timofei Teodor a depus cerere de concretizare a pretențiilor din acțiune, în care a indicat că intimatul - pârât urmează să achite dobânda de întârziere pe perioada 29.09.2010 – 16.04.2014, în sumă de 33 971,48 lei, conform ratei de schimb oficial al Băncii Naționale din 16 aprilie 2014 în mărime de 9%.

Instanța de recurs apreciază ca fiind neveridică afirmația recurentului-reclamant Timofei Teodor precum că dobânda de întârziere urmează a fi calculată pentru perioada 29.09.2010 – 16.04.2014, deoarece la materialele cauzei lipsesc careva probe justificative ce ar demonstra faptul că anume la 29.09.2010 Timofei Teodor i-a împrumutat mijloace bănești lui Dobrovolschi Stanislav.

Tot în această ordine de idei Colegiu menționează că, potrivit procesului verbal (f.d.63) Timofei Teodor indică că, i-a împrumutat lui Dobrovolschi Stanislav suma de 4850 dolari SUA la 29.09.2010 pe un termen de 8 luni, însă, potrivit recipisei, care stă la baza acțiunii date, aceasta este întocmită la 29.10.2012 (f.d.9), fapt ce pune la îndoială argumentele recurentului privind perioada de calcul a dobânzii de întârziere.

Or, potrivit art. 869 alin. (1) și (2) CC, în baza contractului de împrumut, părțile pot prevedea și plata unei dobânzi, care trebuie să se afle într-o relație rezonabilă cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei. Înțelegerea asupra dobânzii prin care se încalcă dispoziția alin.(1) este nulă.

Conform art. 872 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul, împrumutătorul poate cere pentru întreaga sumă datorată o dobândă în mărimea prevăzută la art. 619 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Potrivit art. 619 alin. (1) din Codul civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Iar, alin. (2) al art. 619 din Codul civil, prevede că, în cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Conform art. 585 din Codul civil, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Ca urmare, Colegiu constată cu certitudine că, perioada de începere a calculării dobânzii de întârziere se va considera data indicată în recipisă, care este recunoscută și de Dobrovolschi Stanislav, până la data depunerii cererii de chemare în judecată, adică 13 martie 2011.

În circumstanțele relevate, se constată că, instanța de fond în mod arbitrar a calculat cuantumul dobânzii de întârziere, deoarece nu este clar în baza cărui calcul a fost determinat acesta, prin ce se atestă încălcarea dreptului părților la un proces echitabil.

De asemenea, este eronată și concluzia instanței de apel de a respinge acțiunea precum că, în recipisa din speță a fost stipulată o condiție, și anume, faptul că Dobrovolschi Stanislav s-a obligat să restituie datoria când o să primească banii de la Luca Ciuciuleanu, deoarece exercitarea dreptului său de restituire a sumei nu are nici o tangență cu condiția dată, or, Dobrovolschi Stanislav urmează să înainteze o pretenție separată față de Luca Ciuciuleanu cu privire la restituirea datoriei.

În același timp, Colegiul consideră, totalmente eronat argumentul recurentului Timofei Teodor precum că dobândă de întârziere urma a fi calculată reieșind din rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei plus 9 % în temeiul art. 619 alin. (2) din Codul civil, or, din recipisa din 29.10.2012 nu rezultă că Dobrovolschi Stanislav a împrumutat suma de 4850 dolari SUA cu scopul de a desfășura o anumită activitate de întreprinzător sau profesională pentru a obține un oricare venit, prevederile normei de drept materiale enunțate aplicându-se doar în cazurile în care nu participă consumatorul.

Prin urmare, prevederile alin. (2) al art. 619 din Codul civil, la care a făcut trimitere recurentul, nu sunt aplicabile speței date, or, în situația în care în contractul de împrumut în calitate de împrumutat figurează o persoană fizică și nu este indicată clauza că suma împrumutului este destinată pentru a obține anumite beneficii în rezultatul desfășurării unei activități comerciale sau profesionale, se aplică prevederile alin. (1) al art. 619 din Codul civil, unde dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585, dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Astfel, se reține că în perioada martie 2011 (perioadă de când intimatul recunoaște că i-a fost transmis împrumutul) – 16 aprilie 2014 (data înaintării cererii de concretizare) datoria lui Dobrovolschi Stanislav către Timofei Teodor constituia 65038,50 lei.

Deci, în perioada: 01 martie 2011 – 04 august 2011 rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei a constituit 13 %, prin urmare dobânda prevăzută de art. 619 alin. (1) Cod civil este 5% ($13\% + 5\% = 17\%$); în perioada 05 august 2011- 05 septembrie 2011- 19% ($14\% + 5\%$); în perioada 06 septembrie 2011- 01 decembrie 2011- 20% ($15\% + 5\%$); în perioada 02 decembrie 2011- 05 ianuarie 2012- 19,5% ($14,5\% + 5\%$); în perioada 06 ianuarie 2012 - 02 februarie 2012- 18,5% ($13,5\% + 5\%$); în perioada 03 februarie 2012 - 01 martie 2012 - 16,5% ($11,5\% + 5\%$); în perioada 02 martie 2012- 28 martie 2013 – 14,5% ($9,5\% + 5\%$); în perioada 29 martie 2013 - 16 aprilie 2013 – 13,5% ($8,5\% + 5\%$).

În consecință, dobândă de întârziere pentru fiecare perioadă constituie: 01 martie 2011 – 04 august 2011 – 3613,6 lei; în perioada 05 august 2011- 05 septembrie 2011-

4411,9 lei; în perioada 06 septembrie 2011 - 01 decembrie 2011- 6737,2 lei; în perioada 02 decembrie 2011- 05 ianuarie 2012 - 7641,5 lei; în perioada 06 ianuarie 2012 - 02 februarie 2012- 8315,1 lei; în perioada 03 februarie 2012 - 01 martie 2012 – 8888,8 lei; în perioada 02 martie 2012- 28 martie 2013 – 19.113,3 lei; în perioada 29 martie 2013 - 16 aprilie 2013 – 29806,3 lei (având în vedere că suma datoriei în perioada martie 2011 - 16 aprilie 2013 constituia 65038,50 lei).

În circumstanțele relevate, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că urmează a fi încasată din contul lui Dobrovolschi Stanislav în beneficiul lui Timofei Teodor dobândă de întârziere în sumă de 29806,3 lei.

Pe cale de consecință, este neîntemeiată concluzia primei instanțe privind încasarea dobânzii contractuale pentru perioada menționată în mărime de 36798,43 lei (9 % anual), or, la materialele cauzei lipsesc careva probe ce ar demonstra faptul că Dobrovolschi Stanislav a împrumutat suma de 4850 dolari SUA cu scopul de a desfășura o anumită activitate de întreprinzător sau profesională pentru a obține un oricare venit.

Totodată, instanța de recurs consideră întemeiată concluzia instanței de fond privind rambursarea împrumutului în sumă de 4850 dolari SUA, în lei moldovenești la cursul BNM la momentul executării hotărârii, de către Dobrovolschi Stanislav, dat fiind faptul că dânsul nu a prezentat probe pertinente și concludente ce ar demonstra achitarea integrală sau parțială a împrumutului acordat.

Ba mai mult ca atât, Dobrovolschi Stanislav recunoaște datoria dată și nu neagă faptul că tranzacția dată a avut loc în martie 2011, fiind astfel eronată concluzia Curții de Apel Chișinău precum că cererea de chemare în judecată urmează a fi respinsă, ca nefondată, deoarece între părți a fost încheiată tranzacție subcondiții.

Din considerentele menționate, și având în vedere că decizia instanței de apel a fost emisă cu încălcarea prevederilor normelor de drept material, iar instanța de fond a determinat cuantumul sumei încasate fără aprecierea în modul cuvenit a tuturor circumstanțelor cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Timofei Teodor, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2015 și a modifica hotărârea Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 05 august 2014 în partea ce ține de încasarea sumei cu titlu de dobândă de întârziere prin micșorarea cuantumul sumei încasate din contul lui Dobrovolschi Stanislav în beneficiul Timofei Teodor de la 36798,43 lei până la 29 806 lei și în partea încasării taxei de stat

prin micșorarea cuantumului de la 2409 lei până la 2370,75 lei. În rest, hotărârea primei instanțe se menține.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Timofei Teodor.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2015.

Se modifică hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 05 august 2014 adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Timofei Teodor către Stanislav Dobrovolschi privind încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, în partea ce ține de încasarea sumei cu titlu de dobânda de întârziere prin micșorarea cuantumului sumei încasate din contul lui Dobrovolschi Stanislav în beneficiul Timofei Teodor de la 36798,43 lei până la 29 806 (douăzeci și nouă mii opt sute șase) lei și în partea încasării taxei de stat prin micșorarea cuantumului de la 2409 lei până la 2370,75 lei. În rest, hotărârea primei instanțe se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul:
judecătorii:

Iulia Sîrcu

Tamara Chișca - Doneva

Iurie Bejenaru

Ion Druță

Nicolae Craiu